

Het heiligenboek

Antonius van Padua (2). Preken als geestelijkvoedsel *Tom Zwaenepoel*

Antonius van Padua zwerft als nederige en vriendelijke predikant-pelgrim van de ene stad naar de andere. Zijn 'hamer' gebruikt hij tegen de ketters zowel als tegen de façades van een werelds geworden Kerk. Zijn kritiek slaat vooral op het sociale leven, zoals de onverschilligheid van de rijken. Hem gaat het om het leven in zijn meest concrete vorm en niet om de een of andere theoretische leer. Zoals zijn geestelijke vader probeert Antonius de mensen vrede met God en met elkaar te brengen. Na zijn twee uur durende preken, die hij in de vastentijd van 1231 dagelijks voor tienduizenden toehoorders houdt, blijkt de hele regio van Padua veranderd: schulden worden kwijtgescholden, families verzoenen zich, dieven geven hun buit terug, prostituees keren terug in het eerbare leven, onrechtvaardige heffingen worden teruggegeven.

Antonius weet hoe vaak mensen de vreugde van het bidden en het vertrouwen in het gebed verliezen, als ze de indruk hebben dat hun verzoeken niet worden aan-gehoord. Daarom herinnert hij in zijn Sermoenen II aan de vier gebedsvormen die in de eerste brief aan Timoteüs beschreven staan: „Ik vraag dat er voor alle mensen gebeden wordt, dat er smeekebeden, voorbeden en dankgebeden

voor hen worden uitgesproken” (II, 1). Volgens Antonius kan de mens op drie manieren bidden: „met het hart, met de mond en met de handen” (Sermoenen, I). Tot op vandaag geldt Antonius van Padua als patroonheilige voor een goede oogst, voor het ouder worden en tegen onvruchtbaarheid. Het is onduidelijk waarom hij sinds de zeventiende eeuw ook wordt aangeroepen om verloren voorwerpen terug te vinden. Dit patronaat gaat waarschijnlijk terug op het verhaal van een jonge monnik die Antonius' psalter zonder diens toestemming meeneemt en na verschijningen terugbrengt. Het kan ook verwijzen naar een ring die in de zee gevallen is en na gebeden van Antonius in de buik van een vis wordt teruggevonden. Of het kan een zinspeling zijn op het verloren geloof dat de mens door de preken van Antonius terugvindt.

Ook het attribuut van het kind Jezus, met wie Antonius vaak wordt afgebeeld, hangt samen met een legende. Als een graaf de zieke Antonius in zijn gastenkamer wil opzoeken om te vragen hoe het met hem gaat, komt uit zijn kamer een fel licht. Hij vermoedt een brand, trekt geschrokken de deur open en ziet een lachende Antonius met in zijn armen een stralend kind Jezus.

Antonius' Sermoenen geven de zoekende mens nog steeds heel wat inspiratie. Zo beschrijft hij een gepaste werkmethode voor geestelijken die het volk toespreken: „De prediker moet eerst weten te onderscheiden wat, aan wie en wanneer hij preekt. Dan moet hij bij zichzelf onderzoeken of hij zelf uitvoert wat hij aan anderen zegt.” Hij beseft dat „ons leven vol mooie woorden en zonder goede daden” is en is ervan overtuigd dat onze taal pas krachtig is “als ons handelen spreekt” (Sermoenen, I). Aan het onderwijzend en opvoedend personeel geeft hij de volgende raad: „Als je een kind onrecht hebt aangedaan, uitgescholden of gestraft hebt, toon hem een bloem, een roos of iets gelijkaardigs en schenk het hem. Dan zal het kind niet meer aan het onrecht denken, de woede vergeten en jou vlug in zijn armen sluiten” (Sermoenen, III). Antonius beschrijft op een bescheiden, maar indringende wijze de christelijke leer: „De hebzucht trekt zijn handen terug als zij zich voor de werken van barmhartigheid willen uitstrekken” (Sermoenen, II). Hierbij gaat hij opvallend realistisch te werk: „Wie de wereld liefheeft, zal ooit alles verlaten en niets kunnen meenemen. Niemand keert ooit terug want de dagen van de mens lijken op de scha-

duw. Het leven is zoals de wind die gaat en niet meer terugkeert” (Sermoenen, II). Hij troost de angstvolle en twijfelende mens: „De vreugde van eeuwige vervulling stilt al ons verlangen want zolang iemand zoekt verlangt hij nog” (Sermoenen, III).

Tom Zwaenepoel, *Het Heiligenboek. Levenswijsheid van honderd en enige heiligen*, Lannoo, Tielt, 2008, 345 blz., 19,95 euro, ISBN 978 90 209 8041 7.

Omroep

18 september, 12 uur, Canvas. De Wiener Philharmoniker onder leiding van Daniele Gatti vertolkt de monumentale negende symfonie van Gustav Mahler (1860-1911).

18 september, 21 uur, Canvas. Aflevering 1 van de driedelige BBC-serie *Yellowstone. Tales from the Wild*, die de cyclus van de seizoenen volgt in Yellowstone National Park, een van 's werelds oudste en grootste natuurreservaten.

18 september, 21.50 uur, Canvas. Vierde aflevering van *De laatste getuigen*, over Belgische overlevers van de concentratiekampen. Vandaag „Hier komen we nooit meer levend uit!” over de moordmachine Auschwitz-Birkenau. Een van de getuigen werkte in een *Sonderkommando* en moest de lijken uit gaskamers trekken en naar de crematoria slepen.

18 september, 23.05 uur, Canvas. *Tijl van Limburg, een wilde weldoener*. Documentaire van Stijn Meuris over Mario Roymans, alias Tijl Van Limburg, die in 1971 het schilderij *De liefdesbrief* van Johannes Vermeer stal om met het losgeld de door natuurrampen getroffen bevolking van Bangladesh te helpen..

De vrome kudde

Vriendschap *Ingezonden door Urbain Vrijdaghs*

Een man stapt een café binnen, bestelt drie pintjes, drinkt ze in alle rust uit en verlaat opgewekt het café. De cafébaas heeft wel meer vreemde vogels onder zijn klanten, maar staart hem niettemin toch verbaasd na. De volgende dagen hetzelfde scenario.

De cafébaas kan op een dag zijn nieuwsgierigheid niet langer bedwingen en spreekt de man aan over zijn zonderling drinkgedrag. De man geeft graag uitleg:

– Ach, er gaat toch niets boven vriendschap. Vroeger gingen Jef, Louis en ikzelf altijd samen op café. Het was een fantastische tijd en we amuseerden ons kostelijk. Helaas, Jef trok naar Australië en Louis woont al jaren in Canada. Maar als eerbetoon aan onze vriendschap van weleer, bestel ik nog altijd drie pintjes. Op die manier zijn ze er toch nog een beetje bij.

De cafébaas is danig ontroerd door dit verhaal en tapt de volgende dagen met veel ontzag de man zijn drie pintjes. Weken gaan voorbij, tot op een dag de man bedrukt het café betreedt, zich aan de toog zet en zegt:

– Patron, twee pintjes. 't Is verschrikkelijk...

De cafébaas schrikt, durft aanvankelijk niets te zeggen en tapt de man zijn twee pintjes. Na enkele minuten kan hij zich niet meer bedwingen, klampt de man aan en zegt:

– Twee pintjes slechts! Er is toch niks ergs gebeurd met Jef in Australië?

– Neen, neen.

– Of met Louis in Canada?

– Neen, neen. 't Is verschrikkelijk. Ikzelf mag van de dokter niet meer drinken...

kledingstuk	berggeit	houding	in de buurt van	huid
overwinning	aardkundige	voorstellingsbeeld	paardenharen	betaalmiddel
gedenkwaardig		kleur		5
verkoopplaats		8	rivier in Egypte	druktechniek
prioriteit	Afrikaans dier	een zekere al	vochtig	zangnoot
				land in Afrika
	3		7	toegankelijk
herkauwer		fortuin	tuin	
neerslag			lichte klap	
			kegelvormig	6
opbrengst	predikant			
		1	weefsel	4

Tijdschriften van 'De Puzzelaar' vindt u in de perswinkel.

DE PUZZELAAR

1	2	3	4	5	6	7	8
---	---	---	---	---	---	---	---

In onze Kerk mag best wat meer gelachen worden. Dat blijkt ook de uitdrukkelijke wens van heel wat lezers. Die proberen we in deze rubriek op hun wensen te bedienen. Wekelijks één of meerdere mopjes, leuke anekdotes, bedenkingen, woordspelingen... Kent u er nog een leuke? **KERK & leven · Vrome Kudde**, Halewijnlaan 92, 2050 Antwerpen, fax 03 210 08 49, e-mail devromekudde@kerknet.be.